1963 JUN 18 KÖNYVTÁRA

VILÁG PROLETÁRJAI, EGYESÜLJETEK!

Közgazdász

A MARX KÁROLY KÖZGAZDASÁGTUDOMÁNYI EGYETEM LAPJA

V. ÉVFOLYAM, 12. SZÁM. Ára: 50 fillér 1963. JÚNIUS 17.

Az új ösztöndíjrendszerről

Ősszel új ösztöndíjrendszer lép életbe, amely jelentősen javítja az egyetemi hallgatók életkörülményeit. Lényege, hogy a szociális juttatást a család egy tagjára eső jövedelem után számítja, a tanulmányi ösztöndíjat pedig teljesen függetleníti az anyagi körülményektől. A tanulmányi ösztöndíj a következő: kitűnő 300 forint, jeles 250, jórendű 150.

A szociális ösztöndíj a család egy tagjára eső jövedelmi kategóriák szerint a következő: 800 forintig havi 300 forint támogatás, 800 és 1000 forint között havi 200, 1100 forint felett pedig nem kap pénzbeli támogatást. Ezeket az összegeket kapják a vidéki, diákotthonba felvett hallgatók és ebből fizetnek be a teljes ellátásért (lakás, napi háromszori étkezés) havi 200 forintot. Az 1100-as jövedelmi kategóriába tartozó hallgatók természetesen saját pénzükből fizetik meg ezt az ellátást, ha felvételt nyernek a kollégiumba. Bár ez elég valószínűtlen, tekintettel arra, hogy eddig is igen zsúfoltak voltak a kollégiumok és ősszel Budapesten kb. 3800 új elsőévest kellene kollégiumban elhelyezni. Sőt, az is előfordulhat, hogy az I.—II. kategóriába tartozó hallgatókat sem tudják felvenni, akkor szociális támogatásukat „albérleti pótlékkal" emelik, azaz 350, illetve 250 forint szociális támogatást kapnak. Ha a hallgató szülei Budapesten laknak, a szociális támogatás összege csökken ötven forinttal, azaz 250 és 150 lehet.

Változik az étkeztetés díja is. Az ebéd ára napi 4 forint lesz, a vacsoráé pedig 2,50 forint. Odaítélésükről a diákbizottságok döntenek. Az étkezők száma várhatóan megkétszereződik, és egyelőre rengeteg gondot okoz az illetékeseknek a szeptemberi beindítás. Több menzát átalakítanak, és újakat létesítenek.

A szociális támogatás mértékére jellemző adat: a hallgatók 85—90 százaléka részesül valamilyen támogatásban.

Az új ösztöndíjrendszerrel egyidőben módosítják a társadalmi ösztöndíjak rendszerét is. Emelik az összegeket és azt kívánják elérni, hogy jobban ösztönözzön a tanulásra, és azok kapják, akik a legérdemesebbek rá.

Kik kaphatnak Népköztársasági Ösztöndíjat?

Az 1963—64-es tanévben a Népköztársasági Ösztöndíj pályázati feltételeiben bizonyos változtatásokat eszközölnek. Hasonlóan az eddigi gyakorlathoz, csak kitűnő és jeles tanulók (1 db 4-sel) kaphatják, akik aktívan részt vesznek a társadalmi munkában és egy tárgyból kiemelkedő teljesítményt tudnak felmutatni. Az utóbbi azért is fontos, mert a vonatkozó új rendelet értelmében a Népköztársasági Ösztöndíjban részesülő hallgatókkal kívánják helyettesíteni a tanszékek demonstrátori munkaköreit. Ez az egyik dolog, ami változást jelent az eddigiekhez képest. A másik változás az ösztöndíj összegére vonatkozik, ugyanis az új tanévben a kitűnő tanulók 1000 forintot, a jeles tanulók 700 forintot kapnak. Felemelték ugyanakkor a létszámot is. Míg az elmúlt években Magyarország valamennyi egyetemén összesen körülbelül 150 hallgatót részesítettek Népköztársasági Ösztöndíjban, addig az elkövetkezendő időszakban ezen hallgatók száma az előbbinek többszöröse lesz. Végül felhívjuk azon hallgatók figyelmét, akik meg kívánják pályázni ezt az ösztöndíjat, hogy a beadási határidő egyetemünkön 1963. június 29, mivel a dékáni hivataloknak, a KISZ véleményezését mellékelve, a pályázatokat augusztus 10-ig kell elküldeni a Művelődésügyi Minisztériumba.

— Lakatos —

A felvételi vizsgákról

kértünk felvilágosítást Gergely István rektori titkártól. A felvételi vizsga időpontjáról a hallgatót a vizsga előtt nyolc nappal értesítik. Ez az értesítés tartalmazza a felvételi vizsga időpontját és helyét, továbbá rövid ismertetést közöl az egyes szakokról.

A felvételi vizsgára június 25-től július 2-ig hívjuk be a délelőtti tagozatra jelentkezőket és július 2-től 15-ig az esti és levelező tagozaton tovább tanulni kívánókat.

A felvételi vizsga tárgyai: matematika—történelem, vagy matematika—politikai gazdaságtan.

A külkereskedelmi szakra jelentkezőknek egy választott nyelvből kell felvételi vizsgát tenni. Két nyelvből vizsgáznak a nemzetközi kapcsolatok szakára jelentkezők, oroszból és egy választott nyugati nyelvből.

Az eddigiektől eltérően a felvételi vizsga két napon át tart. Az első napon délelőtt írásbeli, a második napon délután szóbeli vizsga van. A megosztott vizsga lehetőséget ad a jelentkezők alaposabb megismerésére.

Jelentkezők értékelése: A maximális 20 pontszám felét — mint ismeretes —

a középiskolai átlageredmény és az érettségi bizonyítvány eredménye adja.

A másik 10 pont a felvételi vizsgán érhető el az írásbeli és szóbeli alapján. (A nyelv nem számít be a pontszámba.) A felvételi bizottságok munkája nehezebb lesz. Naponta 14 főnél többet nem oszthatnak be vizsgára egy-egy bizottsághoz. A cél az, hogy a szóbeli vizsga anyagát ne csak a felvételi vizsga tárgyai tegyék ki, hanem személyes beszélgetés a vizsgázóval. Így lehetősége nyílik a bizottságnak, hogy a jelentkező általános emberi magatartásáról, erkölcsi és politikai megnyilvánulásáról alaposabb képet kapjon. Természetesen itt is figyelembe veszik a középiskolai véleményezést. A felvételiztető bizottság négy főből áll, munkájában részt vesz a KISZ képviselője is.

A nappali és esti tagozatra

650—650 jelentkezőt vesznek fel.

A szakonkénti megoszlásról az egyetemi tanács dönt. A jelentkezőknek a felvételihez való esélyhez minimálisan öt pontot kell elérniök. A felvételnél előnyben részesítik — természetesen megfelelő pontszám elérése esetén — a „Magyar Szabadság Érdemérem" és a „Munkás-paraszt hatalomért" kitüntetésben részesült szülők gyermekeit.

Értesítés az eredményről:

A felvételi vizsga után legkésőbb egy héttel a felvételi bizottság elbírálja a vizsgabizottságok javaslatait. Az egyetem döntéséről értesítést küld a jelentkezőknek. Az értesítésen feltüntetik az egyes felvételi tárgyakból elért pontszámot, illetve elutasítás esetén megindokolják a döntést. Az értesítés kézbesítésétől számított 8 napon belül

az elutasított fellebbezhet

a rektori hivatalhoz. A rektori döntés ellen szintén 8 napon belül lehet felülvizsgálati kérelmet beadni a Művelődésügyi Minisztériumhoz.

Brüll Mária

AZ 1963—64-ES TANÉVRE EGYETEMÜNKRE ÖSSZESEN 3000 FŐ JELENTKEZETT, EBBŐL A DÉLELŐTTI TAGOZATRA 985, AZ ESTIRE PEDIG 2000 FŐ. AZ ESTI TAGOZATRA JELENTKEZŐK KÖZÜL 20 PÁLYÁZÓ MÁR EGY DIPLOMÁVAL RENDELKEZIK.

A JÚNIUS 25-TŐL JÚLIUS 1-IG A NAPPALI TAGOZAT ÉS JÚLIUS 1-TŐL 15-IG AZ ESTI ÉS LEVELEZŐ TAGOZAT RÉSZÉRE TARTOTT FELVÉTELI VIZSGÁK ALAPJÁN VÁLASZTJÁK KI AZT A 650—650 PÁLYÁZÓT, AKIK FELVÉTELT NYERNEK. EZEK KÖZÜL A NAPPALI TAGOZATRA MÁR 130-AT ELŐFELVÉTELBEN VETTEK FEL.

Jugoszláv ifjúsági delegáció látogatása egyetemünkön

1956 óta első ízben látogatott el hazánkba a Jugoszláv Kommunista Ifjúsági Szervezet Központi Bizottságának delegációja. A delegáció tagjai megtekintették egyetemünket, majd Bikics István dékán beszélt nekik az oktatás rendszeréről, az új reformokról, és az elkövetkezendő feladatokról.

Baráti beszélgetés

A küldöttség egyik tagjával, *Bosnyák Istvánnal*, a Novi-szad-i Tudományegyetem magyar szakos hallgatójával beszélgettem az ottani egyetem életéről, az ottani ifjúsági szervezetről.

— A mi KISZ-szervezetünk, a SZOJ 1945-ben alakult. Tagjai egyetemisták, munkások, diákok — egyszóval fiatalok. A korhatár 26 év. A SZOJ magába foglalja és összefogja az ország területén működő üzemi, tsz, egyetemi, kerületi és köztársasági szervezeteket.

— Szeretném, ha beszélnél nekünk arról, hogy milyen az egyetemen belül az ifjúsági élet.

— Mint az előbb említettem, nálunk külön egyetemi szervezet működik. Ez természetesen korántsem jelenti azt, hogy függetlenítenénk magunkat a SZOJ-tól. A határozatok minden szervezetre egyformán érvényesek, de ezen belül meglehetősen nagy szabadsággal rendelkezünk. A szervezeti felépítés hasonló az itteni KISZ-szervezetekhez. Az egyes fakultások külön alapszervezetet alkotnak, amelyeknek néhány tagú vezetősége van.

Szervezetünknek nemcsak az egyetemi, de a gazdasági és társadalmi életben is jelentős szerepe és súlya van. Egy példa erre, hogy Jugoszlávia most hozott új alkotmányának kidolgozásában legalább olyan szavunk volt, mint bármely más politikai szervezetnek. Ez általában minden téren tapasztalható.

A delegáció többi tagjai

Feladatunk mindenekelőtt a diákság összefogása, szervezetbe tömörítése, és természetesen a tanulmányi előmenetel javítása.

— Értetek el eredményeket ezen a téren?

— Nagyon jelentős eredményeket értünk el. Az egyetem minden tanszékén működnek csoport tanácsok. Tagjai tanárok, s a fakultás néhány hallgatója. Feladata a diákság problémájával való foglalkozás, elsősorban itt is a tanulmányok terén. Rossz előadások, hiányos jegyzetek megbírálása, szociális, anyagi stb. helyzeteken való javítás — amely kihathat a tanulmányi eredményre — szintén feladataink közé tartozik. Hallottam, itt is problémát jelent

(Folytatás a következő oldalon)

Külföldi termelési gyakorlat

Az egyetem az idén 72 harmadéves hallgató számára nyújt lehetőséget, hogy termelési gyakorlatuk egy részét külföldön töltsék. 29 külkereskedelmi, 22 belkereskedelmi, 9 földrajz, 5 tanári „B", 5 pénzügyes és 2 agrár szakos kollégánk megy majd Lengyelországba, Bulgáriába, Csehszlovákiába, illetve az NDK-ba.

A külföldi termelési gyakorlatok lebonyolításával kapcsolatban érdeklődtünk az érdekelt tanszékeken, és így a következő kép alakult ki:

A hallgatók kiválasztásánál három szempontot vettek figyelembe:

1. Nyelvtudás.
2. Tanulmányi eredmény.
3. Az egyetemen végzett társadalmi munka.

A termelési gyakorlatok megszervezése a szakok jellegének megfelelően különböző. A cél természetesen minden szakon ugyanaz: Minél többet látni, tanulni! A külföldi gyakorlat, csak egy része a kötelező nyári termelési gyakorlatnak. Ahol erre lehetőség van, az utazás előtt, máshol az utazás után, néhány hétig a hallgatók hazai vállalatok munkájával is megismerkednek.

A tavalyi tapasztalatok alapján egyes tanszékek, mint pl. a belkereskedelmi tanszék, még nagyobb gondot fordítanak a megelőző gyakorlatra, hogy a hallgatók már valami szakmai tapasztalattal, összehasonlítási alappal kerüljenek a külföldi vállalatokhoz.

A belkereskedelmi szakosok külföldi tartózkodásuk ideje alatt (NDK-ban, Csehszlovákiában, Lengyelországban) egy csoportot alkotnak és együtt járnak a különböző vállalatokhoz. A vállalatoknál a kérdezgetés joga elsősorban azé, aki az illető témával foglalkozik. (A téma kiválasztása természetesen előre megtörténik.) Ez persze nem jelenti azt, hogy más nem érdeklődhet.

A tanszéken ezt a módszert tartják helyesnek, mert így mindenkinek módja van, hogy szakmailag minél többet tanuljon és látóköre szélesedjék. Ugyanakkor a belkereskedelem olyan szakma, ahol szükség van arra, hogy a hallgató minél több vállalatnál megforduljon, hiszen pl.: a belkereskedelmi technikai ismeretek bővítésének ez a legjobb módja.

Hasonló a helyzet a földrajz szakon is.

A külkereskedelmi, a pénzügy, az agrár és a tanári „B"-szak más elvet követ. Ők egyenként, illetve csoportosan *egy-egy* vállalatnál töltik el az idejüket. Ez utóbbi módszer előnye, hogy a hallgatók rá vannak kényszerítve a nyelv használatára és az önálló munkára. Ezeken a szakokon is törekednek azonban arra, hogy a hallgatók minél sokoldalúbban ismerkedjenek meg a külföldi viszonyokkal. Ezért tervbe vették, hogy néhány alkalommal megbeszéléseket rendeznek, ahol mindenki elmondja, hogy mit tapasztalt a vállalatánál.

A termelési gyakorlat után minden hallgató dolgozatot ír a látottakról. A dolgozatokat összehasonlító jelleggel kell megírni, ami egyben biztosítja azt is, hogy a hallgatók becsületesen eleget tegyenek itthoni kötelezettségeiknek is.

Kellemes utazást, sikeres munkát kívánunk.

Izsák Péter

Új szak: A KÖZLEKEDÉS

Az 1963—64-es tanévben új szakot létesítenek az Ipar Karon belül. A közlekedési szak tantárgyaiban teljesen eltér az eddigi közlekedési specializációtól.

A Közlekedési és Postaügyi Minisztérium javaslatára a nyelvoktatás heti 8 órában történik, négy óra orosz, és négy óra nyugati nyelv. Már az első évfolyamon az ipartechnológia helyett közlekedési technológiát tanulnak a hallgatók. A felső évfolyamokon pedig még jobban előtérbe kerülnek a közlekedési jellegű tárgyak, így a közlekedési földrajz, közlekedési jog stb. A harmadik évfolyamon pedig a két szaktárgy a közlekedési gazdaságtan és a közlekedési üzemtan. Ötödéven a speciális kollégium szintén közlekedési jellegű. A szakon egy teljesen új tárgy oktatása indul: a szállítmányozás.

A közlekedési szakon végzők tehát szaktárgyak szempontjából az ipar szakhoz hasonlóan, illetve annál valamivel többet tanulnak, nyelvet pedig a külkereskedelmi szak szintjén. A jeles vagy jó eredményű nyelvzáróvizsga itt is középfokú nyelvvizsgának felel meg.

Közlekedési szakon végzett közgazdászokat elsősorban a gépkocsi közlekedés és a vasút igényel, de a közlekedés más területein is igen széleskörű lehetőségeik vannak. Nagy a közgazdász hiány, bármelyik közlekedési vállalatnál, a terv, forgalmi, munkaügyi, pénzügyi osztályokon. Jelenleg a közlekedés területén háromszázezer ember dolgozik, s ez egyre több speciálisan képzett közgazdászt igényel. A közlekedési vállalatokon kívül a nagyobb iparvállalatok és a tanácsok nyújtanak széleskörű lehetőségeket a közlekedési szakon végző közgazdászoknak.

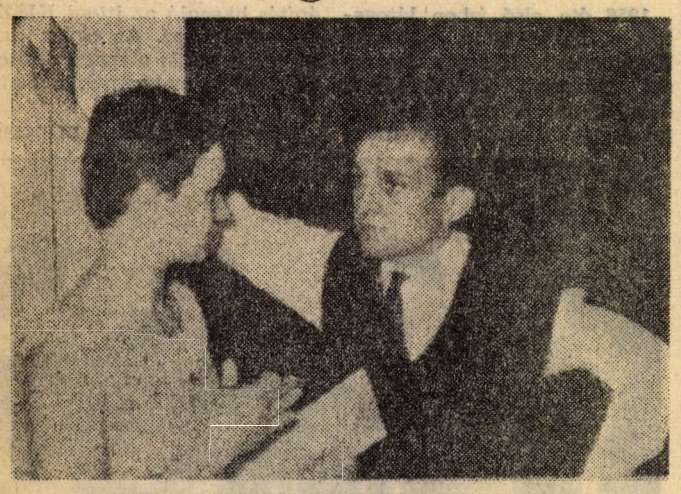
Felvételi vizsga, ugyanúgy mint a külkereskedelmi szakon a matematikán és a történelmen kívül nyelvből is áll. Az ipar karra felvett körülbelül 150 hallgató közül 30 kerül közlekedési szakra. Ez a létszám — ahogy az egyetemre felvett hallgatók száma bővül — még emelkedni fog.

A népgazdaság fejlődésével egyre nő az igény az ilyen irányú szakképzettséggel rendelkező közgazdászok iránt.

— Szücs —

Olvasóinknak, az egyetem valamennyi hallgatójának és oktatójának kellemes nyaralást kívánunk!

Jugoszláv delegáció látogatása

A riporter és Bosnyák István, a riportalany

(Folytatás az 1. oldalról.)

az, hogy az előadásokat nem hallgatják rendszeresen a diákok. Mi úgy segítünk ezen, hogy a ritkán látogatott előadásokat — éppúgy mint a szemináriumokat vagy gyakorlatokat — kötelezővé tesszük.

— Milyen tapasztalatokat szereztél a látogatás során, és milyennek találod a mi KISZ-munkánkat?

— Mindössze négy napja vagyunk itt és máris meglehetősen sokat láttam és hallottam. Nálunk nincsen olyan országos jellegű mozgalom, mint itt az ISZM, vagy a Szakma Ifjú Mestere. Persze, ez nem jelenti azt, hogy nem foglalkozunk a szakmai továbbképzéssel. Ez nálunk is központi probléma. A vezetőség év elején összeállítja a munkatervet, mely tartalmazza a politikai, sport, kulturális és társadalmi munka programját. Szeretném megemlíteni, hogy a társadalmi munka terén igen jelentős eredményeket értünk el. Nagyon büszkék vagyunk a „testvériség, egység" autóútvonal megépítésére, amelynek utolsó szakasza most nyáron fog elkészülni. Ezt a nemzetközi vonalat teljesen az ifjúság építette. Az építőtáborokba állandó túljelentkezés van, ami azt jelenti, hogy ki kell választani a legjobb munkát végző és legjobban tanuló diákokat. Ez, mintegy munkájuk jutalma. Ebből a lányok is kiveszik részüket.

Az itt szerzett tapasztalatok nagyon eredményesek — mondta. Reméljük, hogy a jövőben ifjúsági szervezeteink között a kapcsolat fennmarad és tapasztalataink átadásával is jobb eredményeket érhetünk el a szervezeti munkánkban.

Gegesi Eszter

Tandíj

Újabban több szegénysorsú diák kérte felvételét a Massachusetts állambeli Harvard egyetemre. Ez a jelenség annál is inkább meglepő, mert az egyetem igazgatósága már eleve gondoskodott arról, hogy a dollárban kifejezhető numerus clausus gyakorlatilag kifejthesse áldásos hatását. Az egyetem diákjainak ugyanis 3280 dollárjukba kerül egy tanév!

Úgy látszik azonban, hogy a numerus clausus e formáját valamiképpen kijátszották a „nem odavaló" diákjelöltek. Márpedig az igazgatóság nemcsak numerus clausust akar a „nem odavalók" számára, hanem a praktikusabb numerus nullust részesíti előnybe. Ezért sietve felemelte a tandíjat 240 dollárral.

Lehetséges, hogy a „nem odavalók" megpróbálják átugrani ezt az újabb akadályt is, hiszen nyilván tehetségesek. De nem nehéz előre látni: Ugrik majd egyet mégint a tandíj is.

Nos, ebben a kölcsönös „ugrabugrálásban" bizonyára a humanizmust tiporják laposra. Amerika belügyeihez semmi közünk. De ha az emberiességet tiporják a sárba, bárhol a világon, felébred bennünk a részvét.

A. A.

Disszertáció viták

Barla Szabó Ödön

a politikai gazdaságtan tanszék docense, ez év május 29-én védte meg „A munka szerinti elosztás formáinak fejlődése és néhány elméleti kérdése a mezőgazdasági termelőszövetkezetekben" c. kandidátusi értekezését.

A vita során többen hangsúlyozták, hogy Barla elvtárs fontos és aktuális témát választott. Olyan kutatómunkát végzett, amely a felszíni jelenségek mögött a mélyebb összefüggések, a történelmi fejlődés elemzésével a jövőre nézve segítséget nyújthat annak eldöntéséhez, hogy a munka szerinti elosztásnak milyen vonásai tartósak, illetőleg ideiglenesek.

Az értekezés két részből áll: az első rész a munkadíjazás történeti (Szovjetunióbeli és hazai) fejlődésével foglalkozik. Ebben a részben olyan anyagokat is találunk, amelyeket sok irattári anyag felhasználásával Barla elvtárs dolgozott fel először a magyar közgazdasági irodalomban. A második rész a munka szerinti elosztás formáinak átfogó összefüggését, elméleti általánosítását adja. Az opponensek hangsúlyozták, hogy az értekezés két része a felvetett kérdéseket külön-külön is olyan sokoldalúan tárgyalja, hogy azok önálló formában is értékes munkát képviselnek.

Barla elvtárs munkájában több fontos elméleti megállapítást tesz (például a munkaegység problémáival kapcsolatosan), színvonalasan vitatkozik hazai és külföldi közgazdászokkal. Külön kell kiemelni hogy az értekezés bírálja több, korábban megfogalmazott politikai-gazdaságtani tétel egyoldalúságát, leegyszerűsítő jellegét.

Az értekezés széles körű hazai és külföldi irodalom feldolgozását tükrözi és a témával kapcsolatos irodalomnak jó összefoglalását is adja. Ez hasznos a téma további kutatása szempontjából és az egyetemi oktatásban is jól hasznosítható.

A vitában részvevők elismerően nyilatkoztak az értekezés érdemeiről, s rámutattak, hogy milyen kérdések további elemzésére van még szükség. A vita során kialakult egységes véleményt figyelembe véve, a bíráló bizottság egyhangúan javasolta, hogy a TMB Barla Szabó elvtársnak a kandidátusi fokozatot ítélje oda, s egyben javasolta az értekezés könyv formájában való megjelentetését.

PAPP SÁNDOR

Dr. Vajda Imre

akadémiai doktori értekezésének vitája június 28-án 9 órakor lesz, szintén az egyetemi tanács termében.

★

Benedeczky Jánosné dr.

kandidátusi értekezésének vitája június 25-én 3-kor lesz egyetem tanácstermében. Témája: Rugalmassági számítások gazdasági alkalmazásának néhány módszertani kérdése.

Az egyetem kapuja

Egyetemünkön állítják fel a tudományegyetemek számítástechnikai központját

A gazdasági számítások és matematikai módszerek minél szélesebbkörű alkalmazása érdekében a Művelődésügyi Minisztérium úgy döntött, hogy számítástechnikai központot állít fel a tudományegyetemek részére egyetemünkön. Erre a célra egy Ural-2 típusú, elektronikus számológép érkezik ősszel hozzánk és megkezdődik az építkezés. A gép működésére előreláthatólag másfél év múlva kerül sor. Tudományos és oktatási célokra használják fel, a hallgatók közül elsősorban a térv-matematika szakosok dolgozhatnak majd vele. Az Ural-2, elektronikus számológéppel egyetemünk oktatóin, hallgatóin kívül a két műszaki egyetem és az ELTE természettudományi karának oktatói és hallgatói is végeznek majd számításokat.

Ezenkívül Hollerith gépparkot is kapunk a Központi Statisztikai Hivataltól.

EMLÉKEK ÉS CÉLOK

A címben szereplő két szó helyett azt is mondhatnank: A megtett út. Mégsem ezt a címet választottam, mert hosszabb még az út hátralevő része, mint a megtett szakasz. Mégis a minőségi változás, a nyelvtudományban világszerte lezajló forradalom hatása, az elvek gyakoralti alkalmazása már megkezdődött.

A nyelvtanítás folyamatát sokan elemezték, sokan bírálták. Apró javaslatocskák, módszertani fogások kidolgozása már régen is történt. De az 1962—63-as esztendő még is minőségi változást hozott a Nyelvi Intézet életében. Ha tömören akarnánk ezt a minőségi változást jellemezni, akkor azt mondhatnánk, hogy *kézzelfogható közelségbe kerültünk az elmélet és gyakorlat egységéhez.*

A nyelvoktatás kiindulópontja, a hely, amin állunk, az lett világosabb és konkrétabb. Ez a konkrétság körülbelül három területen tapasztalható.

1 *A nyelvszemlélet átalakulása.* — A nyelvoktató fejlődésében szükségszerűen be kell következnie annak a fázisnak, hogy szemlélete van a nyelvről, vagy új szemlélete lesz a nyelvről. Az atomizáltság, a cikklistaszerűen felsorolt nyelvtanszabály-jegyzékek helyett *szinkronrendszer* körvonala bontakozik ki előtte. A szinkronrendszer egyidőben használt jelek összefüggése, reláció hálózata. Ismerünk már ilyen rendszert — az algebrát. Grammatika és algebra tehát közelebb kerültek hozzánk.

2 A nyelvszemlélet alkotóan változtatja meg a nyelvi munkát. Megváltozik tőle az általános nyelvész, de a nyelvoktató is. Belátja, hogy a nyelv *véges számú struktúrákból, szerkezetekből* áll, melyekben a szókincs helyettesítése, változtatgatása jelenti a tanulók szókincsgyarapodását. Az *elemi szerkezeteken elvégzett műveletek* pedig lehetővé teszik a régi, unalmas ragozási, szórendi és egyéb formáknak vaslogikával történő objektív és formai begyakorlását. A szerkezetek mindig mondatok. Lényegében tehát ez az irányzat az első, mely következetesen a mondatból indul ki, a nyelv ama reális, tapasztalható egységéből, mely emberré válásunk óta a munka mellett legsajátosabb vonásunk.

A szerkezetmondatok begyakorlása, a műveletek elvégzése mutatja meg kiválóan, hogy a nyelvtanulás nem ismeretek tanulása, hanem készségek szerzése. Középúton áll — ha merész is a hasonlat — mondjuk: a könyvkötő vagy a lakatos mestersége és a történelem vagy biológia tanulása között. Mi a beszéd és fordítás mestereit akarjuk kiképezni, akiknél a tanulás eredménye az automatizált idegen nyelvű beszéd, amely szokáscselekvések sorozata, Pavlov kategóriájával: dinamikus sztereotípia.

3 *A pszichológia előretörése.* — Az automatizálás, az ismeretek vagy a készségek átadása, az órák egyhangúságának leküzdése, a szemléletesség stb. valamennyi problémája a tudományos lélektan alapján szemlélhető és oldható meg. A gondolkodás műveleteinek elemzése, a tanulói hibajellemzők megfigyelése és gyűjtése, majd javítása, a beszédkészség differenciális lélektani jegyei, mind megannyi izgalmas kérdés.

Ragadjuk ki a legdöntőbbet: a szemléltetés kérdését. Elvont gondolkodás — márpedig a nyelvi-nyelvtani szerkesztés ilyen — erőre kap, ha az érzékszervek funkciója, látás, hallás kíséri. Szemléletes és szemlélet nélküli tartalmak kapcsolódnak egybe a nyelvoktatás helyes irányításában. A vizuális szemléltetés a tábla vagy a filmvászon síkján, az auditív szemléltetés a tanár hangján vagy a magnetofon hangján át kerül megvalósulásra. Ime, ez a pszichológiai gyökere a magnetofon-használatnak is. A nyelvtan elvont szerkezetei végső általánosítások, melyek számtalan mondatra érvényesek, a hallott szöveg vagy a látott kép pedig a fül és a szem részvétele az absztrakció műveleteivel egyidőben és szervesen együtt.

Elvi fejtegetéseinket hadd zárjuk le egy modern szimbólummal. Divatos tudománya korunknak az információelmélet, mely a híradástechnikából született. Az információelmélet modelljét táviratok küldésénél használták először. Hadd próbáljuk meg alkalmazni a nyelvtanulás egész folyamatára.

A forrás, melyből a nyelvi információk születnek, mely nyelvkönyveket, szövegeket rejt, a modern nyelvszemléleten alapszik.

A forrás anyagát kódolja a tanár a nyelvi óra tanítása céljára

A csatorna, melyen az információk végigfutnak, maga az óra. A csatornán van ZAJ is, mely a hibákat, félreértéseket balsikereket jelenti.

A dekódolás a tanuló munkája. Ez magában foglalja a tanuló pszichológiáját: érdeklődését, adottságait, vérmérsékletét, élethelyzetének ismeretét.

Végül az átalakított információ maga a nyelvtudás, mely ilyen vagy olyan formában megszületik, szigorlat, záróvizsga és az élet vizsgasorozata elé kerül.

Nos, a Nyelvi Intézet az idei tanévben elkészítette valamennyi nyelv elemi szerkezeteinek készletét. Bemutató órákat tartottunk az új szemlélet szellemében. Készülő jegyzeteink közül a német és az orosz, az angol és a francia részben teljesen, részben helyenként már a szerkezeti elvet tükrözi.

Kibővítettük kapcsolatainkat a testvér-intézményekkel. Képviseltettük elgondolásainkat az antwerpeni nemzetközi audiovizuális értekezleten, részt vettünk a modern nyelvoktatás munkájában a József Attila Szabadegyetem orahálózatán belül is. Tapasztalatcserét folytattunk az Eötvös Lóránd Tudományegyetem lektorátusával és a tanszéki értekezleteinken belső és külső előadók ismertették a modern nyelvtudomány kérdéseit.

Mindennek értelme két területen döntő:

1 A modern nyelvészet csak elmélet. Angol, szovjet és egyéb nyelvészeti szakkönyvek rendelkezésünkre állnak. De a gyakorlat megteremtésében, a nyelvészet nyelvoktatássá alakításában úttörő munkát végzünk. E munkánkhoz nem nagyon akadnak forrásmunkák, legfeljebb angol nyelven, így elsősorban tapasztalatainkra és kísérletezésünkre kell támaszkodnunk.

2 Irányt kell mutatnunk a középiskolai nyelvoktatásnak, mely még nem akar tudomást venni a nyelvtudomány legújabb eredményeiről, sem azok alkalmazhatóságáról.

Végezetül hadd mondjuk el: az elmélet próbaköve a gyakorlat. Ha egy évfolyam egy esztendő alatt két esztendő anyagát végzi el, ha egy szigorlat gyors, zökkenőmentes beszédet eredményez, ha intézetünk hallgatói itt-ott már tanítanak, ha cikkeink, írásaink ismertekké válnak, akkor tekinthetünk tevékenységünkre úgy, mint ami „jó mulatság, férfimunka" volt.

Füleí-Szántó Endre

Világgazdasági ismeretek

címmel a Kossuth Könyvkiadó új sorozatot indított. A sorozat célja, hogy az aktuális vagy vitatott gazdasági kérdésekről tömör összefoglaló anyagokat adjanak az olvasó kezébe. A sorozat első kötete *A Szovjetunió gazdasági fejlődése.* A könyv a szovjet gazdaság fejlődésének rövid összefoglalását adja és részletes statisztikai összeállítást tartalmaz a szovjet népgazdaság szerkezetéről, külkereskedelméről, az életszínvonal alakulásáról és a szovjet népgazdaság hétéves tervéről. Ugyancsak ebben a sorozatban jelent meg *Arzumanjan: „A mai kapitalizmus problémái."* A könyv a szerzőnek a „Béke és szocializmus" című folyóirat és a Szovjetunió Tudományos Akadémiájának Világgazdasági és Nemzetközi Intézete rendezésében lefolyt eszmecserén, 1962 augusztusában tartott vitaindító előadását tartalmazza.

Nyári munkalehetőség

A Magyar Kábelművek az Erzsébet-híd kötél hosszméréseihez és a horgonyzófejek kiöntéséhez felvesz a nyári szünetre férfi egyetemi hallgatókat segédmunkára. Ötnapos munkahét, fizetés 5,50-től 6,50-ig (órabér). Jelentkezni lehet a vállalat munkaügyi osztályán: XI., Budafoki út 60.

Az utolsó félévet kitűnővel zárták

Vértes Gábor,

Zulyák Katalin,

Povázsai János,

Rupp András,

Gáspár László.

Negyedévesek és az államvizsga

Államvizsgát elsőként a földrajz szak tett le ebben a tanévben. Képriportunk erről az eseményről villant fel epizódokat.

Szigeti Ernő felel, aki a legelső államvizsgázó csoport legelső tagjaként tette le a szakvizsgát, négyesre.

Szakkönyvek, telefon, írógéppel és a diák, aki a tételén dolgozik

Vagy az izgalom volt rendkívüli, vagy a szék konstrukciója nagyon gyenge. Tény, hogy ez a szék lett az államvizsgák első sebesültje.

Radó Sándor és Barla Ödön az „ítélethozatal" előtti percekben

A kérdés:

— Mi a véleményed az államvizsga-rendszerről?

A megkérdezettek: a legilletékesebbek a most államvizsgázó negyedévesek.

Szigeti Ernő (általános szak földrajz specializáció) az első vizsgázók között is első.

Az államvizsga-rendszerről? Így, ahogy most van, felesleges fáradságnak, időhúzásnak tartom. Az elméleti tárgyakból (politikai gazdaságtan, filozófia) már egyszer ugyanis teljes vizsgát tettünk, így ez most ismétlés. Helyesebb lenne nálunk is bevezetni a diplomaterv-készítést. Az üzemi gyakorlatot már a diplomaterv szellemében lehetne lebonyolítani, tehát a hallgatók már a harmadév végén választhatnának témát, és gyűjthetnék az anyagot. Ez produktív lezárása lehetne az egyetemi éveknek, nem így az államvizsgával, ami tulajdonképpen fárasztó plusz a záróvizsgák után.

Köcse Jolán (belkereskedelmi szak).

Kissé fáradt, miután néhány perce jött ki a vizsgáról. — Miből mentél? — Szaktárgyakból. Úgy érzem, jól sikerült. (Érzéseit az eredményhirdetés 10 perc múlva igazolta, jelest és jót kapott.)

— Véleményem szerint a hallgatók jól felkészültek a vizsgákra. Konkrétan persze csak a többi eredmény ismeretében lehet majd nyilatkozni, de az indulás jó.

— Hogy mi a véleményem? Én is úgy tartom, hogy nem lehet teljesértékű lezárása a négyévi munkának az államvizsga. Egy diplomaterv, vagy egy vele egyenértékű szélesebben megalapozott szakdolgozat nagyobb önállóságot kíván és az ismeretek egyidejű bővítését eredményezi, míg így lényegileg ismételünk. (Kivéve a politikai gazdaságtant, ahol a változó elméletek megtanulása külön nehézséget jelent.) Lehetne esetleg a tdk-n keresztül is felkészülni a diplomatervre, például tdk-dolgozat továbbfejlesztésével.

S. Z. iparszakos.

— Kétségtelenül nehéz az államvizsga, de nem tudok jobbat mondani helyette. Legfeljebb úgy lehetne módosítani, hogy csak a szaktárgyakból legyen államvizsga. Nekem személy szerint az a problémám, hogy nagy az anyag és sok az átfedés. Úgy tapasztalom, hogy a kérdések viszont túl részletesek a vizsgán. Nem tartom lehetségesnek a diplomamunka-készítést, mert nálunk a kevés gyakorlat nem képes ezt megalapozni.

Hulyák Katalin (belkereskedelmi szak).

Ő is most vizsgázott.

— Ezeket a dolgokat már nem is egyszer tanultuk, így nem okozott nehézséget a vizsga. A szaktárgyakból ez tulajdonképpen összefoglalásnak is minősíthető. (Véleményét alátámasztja a néhány perccel ezelőtt kapott két jeles.) Az elméleti tárgyaknál az okoz nehézséget, hogy sok helyről kell összegyűjteni az anyagot. Azt ígérték, jövőre lesz egységes jegyzet, így legalább az utánunk következőknek könnyebb lesz. Az államvizsga-rendszerről? Szinte egyenlő értékűnek tartom a két lehetőséget. A diplomamunka mellett mégis az szól, hogy önálló munkát igényel, és így megmutatja, hogy valóban mennyire sajátítottuk el az egyetemen tanultakat.

Kéthly Katalin

Harcoljunk a fegyelmezetlenség ellen

Ha egy üzemben meglazul a munkafegyelem, akkor ennek következtében lemerhetően romlik a gyártmányok minősége és szaporodik a selejt.

Sajnos, a mi üzemünkben, egyetemünkön az utóbbi hónapokban a fegyelem meglazulását kellett megállapítanunk a pártbizottság tagjainak előadáslátogatásai és több egyetemi oktató beszámolója alapján. A fegyelem meglazulása kifejezésre jut abban, hogy az előadások látogatottsága rosszabb volt, mint a megelőző időkben. Megállapítást nyert, hogy ez nem az előadások tartalmi színvonalával függ össze és nem is az előadások formájával, mert magas színvonalú, érdekesen felépített előadásokról is sokan hiányoztak. Akik pedig jelen voltak, azoknak jelentős része nem kísérte figyelemmel az előadottakat és azokat is zavarta, akik az előadásokat ismereteik gyarapítására kívánták felhasználni és szorgalmasan jegyzeteltek.

„Az óralátogatásokat végző pártbizottsági tagoknak közel fele említi meg problémaként az órák alatti fegyelmezetlenséget. Megerősíti az órák látogatása során szerzett ilyen irányú tapasztalatokat az ipari kar dékánjának jelentése, aki kb. 70 KISZ-aktívával folytatott beszélgetése alapján arra a következtetésre jutott, hogy bár az órák alatti fegyelem tekintetében igen lényeges különbségek vannak az egyes tantárgyak között, a fegyelem meglazulása elég általános egyetemünkön" — mondja az óralátogatások tapasztalatairól szóló összefoglaló jelentés.

Az előadások állandó korszerűsítésére törekszünk és a legfontosabb előadások anyagának 20—30%-a nincs benne a jegyzetekben, illetve a tankönyvekben. Ez önmagában is szükségessé teszi az előadások látogatását. Másrészt ez a körülmény lehetővé teszi azt, hogy a vizsgáztatók néhány perc alatt megállapítsák: látogatta-e a hallgató az előadásokat vagy sem. Meg kell találnunk annak a módját, hogy minden vizsgáztató ismerje, mi az új a tananyagban és tegyen is fel olyan kérdéseket, amelyekre csak azok tudnak felelni, akik az előadásokon figyeltek, jegyzeteltek, mert a válasz a jegyzetekben nem található meg.

A most következő tanulmányi év egyik első feladata lesz, hogy a fentebb említett fegyelmezetlenségnek végetvessen az egyetem vezetése, oktatói kara és a KISZ-szervezete. A KISZ-nek az Ifjúság a szocializmusért mozgalmat az eddiginél erőteljesebben fel kell használnia a hallgatók fegyelmének biztosítására és gondoskodnia kell arról, hogy a vállalások teljesítésének ellenőrzése fokozottabb legyen.

De az oktatóknak is példát kell mutatniuk a fegyelmezettség terén, mert a munkarendet csak ebben az esetben tudják betartatni. Azért kell ezt megemlítenem, mert ezen a téren is komoly fogyatékosságok vannak. A vizsgák tömeges előrehozatala a félévek utolsó heteinek munkarendjét nagymértékben megzavarja. A Művelődésügyi Minisztérium által meghatározott tanulmányi idő kihasználásának biztosítására kellett a vizsgák előrehozatalát megtiltanunk, illetve rektori engedélyhez kötnünk. És mi történt most májusban? Egyes oktatók bíztatására a hallgatók csoportosan jelentkeztek a rektornál, hogy engedélyezze a vizsgák előrehozását. Az elutasítások láttán pedig számosan engedély nélkül is vizsgáztattak.

A fegyelemsértésnek egyéb eseteit is fel lehetne sorolni. De ezek közül csak egy kirívó példát említek meg. A pártbizottság egyik tagja azt vállalta, hogy az előadások látogatása során a belkereskedelem gazdaságtanáról szóló előadásokat fogja meghallgatni. Erről a következőket jelenti: „Sajnos, egyetlen előadást sem tudtam meghallgatni, mert amikor kerestem Forgács elvtársat, hogy bemenjek az előadására, akkor sohasem tartott különböző okok miatt előadást. Az első félévben egyszer kerestem a félév utolsó előtti előadásán. Akkor már befejezte az előadásokat. A második félévben három alkalommal kerestem, először április 10-én, akkor Forgács elvtárs nem ért rá megtartani az előadást, másodszor április 24-én, akkor a hallgatók kirándulni voltak, harmadszor az utolsó héten, akkorra már befejezte az előadásokat."

Tehát öt, a tantervben előirányzott előadás elmaradt. Ebből vagy azt a következtetést lehet levonni, hogy a belkereskedelem gazdaságtana számára a tantervben megállapított óraszám túl sok, vagy pedig a tárgy előadója időzavarral küzd.

A munkafegyelem tekintetében tehát egyetemünk különböző területén igen sok a teendő.

DR. HÁY LÁSZLÓ

Még nincs késő...

Eleget tenni a vállalt kötelezettségeknek

Még néhány nap és befejeződnek az utolsó vizsgák, bezárul a tanév. A félévzárás természetesen nemcsak tanulmányi téren való számadást jelent, hanem értékeljük egész évi társadalmi, kulturális, sportmunkánkat is. Ki, hogyan, mennyire teljesítette vállalásait az ISZM-ben? S aki, netalán nem teljesítette, teljesítheti-e még?

Bessenyei Lajost, a KISZ vb szervező titkárát kerestük meg, s ő adott felvilágosítást a tanév szervezeti életéről, illetve az ISZ-mozgalomban tett vállalásokról.

A negyedéves hallgatók ISZM értékelése már megtörtént, a jelvényeket az utolsó ünnepélyes taggyűlésen kapták meg. A többi évfolyamokon az értékelés még nem zárult le.

Társadalmi munkalehetőséget a félév folyamán központilag egyszer adtunk. A kollégiumok ezen kívül még két-három alkalommal vettek részt társadalmi munkaakciókban. Lehetőség tehát volt. Ezenkívül itt vannak a nyári építőtáborok, melyek természetesen beleszámítanak a vállalásokba. *Még nincs késő* az esetleges lemaradás nyári behozására. Akinek még mindig hiányzik munkaórája, annak a következő félév elején szeptemberben, illetve októberben próbálunk munkaalkalmat adni, amely még az ez évi vállalásokba számít be. Az ellenőrzés alapszervenként történik, nyilvántartás alapján.

Tanulmányi téren az előző félév végén a KISZ-csoportok értékelték az eredményeket. A tulajdonképpeni vállalás azonban az év végi eredményre vonatkozik. Ez az értékelés nem fog mechanikusan, mereven, tisztán a jegyek alapján történni. Figyelembe vesszük az egyéni körülményeket, esetleges betegséget, vagy vizsgán hirtelen fellépő indiszponáltságot.

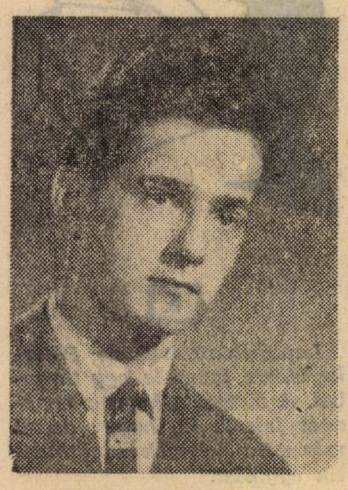
Itt kell említenünk a szakmai olvasómozgalmat, illetve a tdk-ban végzett munkát is. Az utóbbi viszonylag könnyen ellenőrizhető a dolgozatokon, illetve az egyes tanszékeken keresztül. A szakmai, politikai olvasómozgalom teljesítése szinte kizárólag nyáron történhet. Erre év közben kevés idő van. Nyáron azonban az üzemi gyakorlat ideje alatt kitűnő lehetőség nyílik a vállalt szakmai jellegű könyvek elolvasására.

Legnehezebben ellenőrizhető a *kulturális* vállalás. Csak annyiban nyílik rá mód, amennyiben a KISZ-csoportok közös színház, mozi, vagy tárlatlátogatást szerveztek. Itt a KISZ-csoport, a kollégiumi szobaközösség, és nem utolsósorban a hallgató öntudata alapján értékelhetünk.

A *sportvállalásokkal* állunk leggyengébben. Két csillagtúrát szerveztünk, azonban a hallgatók közül talán, ha 20—30 fő vett ezeken részt. A csillagtúra-vállalást tehát még pótolni kell. Sportmegmozdulások inkább a kollégiumokban voltak. Itt említhetjük meg még a különböző kari bajnokságokat. A rajtuk való részvétel szintén beleszámít a sportvállalásba. Sajnos, nincs megfelelő sportlétesítménye egyetemünknek, ahol atlétikai versenyeket, futball-versenyeket rendezhetnénk. A sportvállalás ezért szinte kizárólag asztaliteniszre, kosárlabdára és kirándulásokra szorítkozhat. Az értékelésnél remélhetőleg nem lesznek problémák, legalábbis az eddigi futólagos áttekintés erre enged következtetni.

Tervek a jövő évre. A jövő évi vállalások az ISZM jelvény IV. fokozatáért történnek. Szeretnénk, ha ezek a vállalások differenciáltabbak lennének, megfelelően az egyes hallgatók igényeinek, képességeinek. Igyekezni fogunk a vállalási lehetőségeket bővíteni, színesebbé tenni. Ehhez azonban a hallgatók munkájára, a KISZ-csoportok segítségére van szükség.

— brüll —

Ujlaki András,

Péterfalvy Pál,

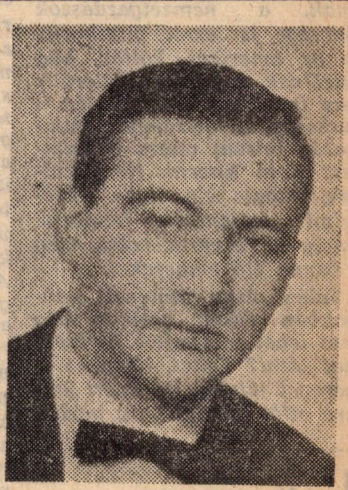
Endreffy Miklós,

Szennyessy Judit,

Becsky György,

Ligeti Sándor,

FALUDI SZILÁRD:

Gondolatok a ma pedagógusáról

Ha ma azt mondjuk, hogy a pedagógus szerepe a szocializmusban egyre nő, akkor ez nem ünnepélyes frázis, hanem elemi igazság. Ez az igazság a szocializmus természetében, fejlődésének dialektikájában gyökeredzik. Ha olyan pártkongresszusokon, melyeken az ipar, a mezőgazdaság problémájával foglalkoznak, szükségesnek tartották a „kommunizmus erkölcsi kódexét" is megfogalmazni, ez már magában is mutatja a kérdés fontosságát, a szocializmus építésében rejlő pedagógiai feladatot.

A szocializmus építésében rejlő pedagógiai feladat nem egyszerűen a pedagógusok feladata. Utópiákba ma sem bocsátkozhatunk. Társadalmi viszonyokat nem lehet pedagógiai eszközökkel megváltoztatni. Tovább megyek: még az új embert sem pusztán valamilyen intim pedagógiai folyamatban kovácsolják.

Makarenko, aki a szocialista pedagógia máig is legnagyobb és egyre inkább aktuálissá váló klasszikusa, pedagógiájának sarkalatos pontjává tette

a növendékek társadalmi életének,

tapasztalatának megszervezését. A Gorkij-telepen és a Dzerzsinszkij-kommunában folyó nevelés nem egyszerűen a nevelő műve volt, hanem a nevelőé és a nevelteké, egy *közösségé*, amelyik igazi, szocialista közösség volt. Ez a közösség ellenőrizte tagjait és felelőssé tette őket önmagukért és mindannyiunkért. Ez a közösség szárnyakat adott az egyéni tehetségeknek és a jó tulajdonságoknak. Csak ez volt képes ezeket felfedezni és kibontakoztatni. A polgári pedagógia máig sem megoldott, és polgári talajon meg sem oldható antinómiáját —, hogy a közösség és egyén közül melyikre legyünk elsőrendűen tekintettel (melyiket „áldozzuk" fel a másikért) — itt megoldották, senkit és semmit fel nem áldozva. Kitűnt, hogy az egyéniség igazán csak egy igazi közösség légkörében bontakozhat ki, annak közegében élve jobbat és többet adhat, mint elszigetelt, magányos egyénként.

Makarenko személyes pedagógiai művészete elvitathatatlan. De elválaszthatatlan tőle kommunista meggyőződése, társadalmi tudatossága és az a társadalom, melyben ilyen közösségi élettapasztalat megszervezhetővé vált. Eredményeiben az alapvető: *új embert, új társadalmi viszonyok teremtenek.*

Az előttünk álló pedagógiai feladat nagy nehézsége abban áll, hogy nem teljesen szocialista viszonyok között kell teljesen szocialista embereket nevelnünk. Lehetséges-e ez? Akarhat-e a nevelés reálisan többet, mint annak átszármaztatását, ami van? Szaladhat-e előre a mai konkrét társadalmi viszonyok közt élő ember nevelésében a holnap embere felé?

Utópikusok nem vagyunk, de a nevelés kérdését nem foghatjuk fel polgári liberális módon sem. Az emberekre elsősorban a konkrét társadalmi (élet-) viszonyok hatnak, de ezek mégsem idézik elő automatikusan a nekik megfelelő embert. Előremutató eszmények mindig is voltak, mindig is motiválták a nevelést. A múltban egy jelentős kisebbség a viszonyok ellenére képes volt arra, hogy a holnap hírnöke legyen. Mennyivel inkább lehetséges és szükséges ez ma? Ma az embert érő, különböző, olykor ellentétes hatások közt mindig ott vannak a pozitív hatások is! Helyi és időleges negatív hatások pszichikusan átmenetileg egyenlő súlyúaknak tűnhetnek, de tartósan hatnak az alapvető viszonyok! Az alapvető, a tartósan ható: a szocializmus építése és fejlődése. A belőle kisugárzó hatás. Ha a nevelés szocialista társadalmunkban nem lenne jelen, szocialista társadalmi viszonyok között is felnőhetnének neki nem megfelelő emberek. A szocialista embert alapvetően a szocialista társadalmi viszonyok nevelik, de nem a szocialista nevelés közbenjötte nélkül!

Ma a pedagógia kiterjed az egész társadalomra, és

a társadalom behatol

a pedagógia legintimebbnek látszó kérdéseibe is. Magunk mögött hagyjuk azt az időt, amikor a szülő, vagy a megértő tanár azt mondta neveltjének: „Hja, fiam, ezt mondja az iskola, de más van az életben!"

Napjainkban az élet behatol az iskola falai közé. Egyre jobban követeljük és érvényesítjük az iskola összekapcsolását az élettel. És megfordítva: az élet egyre inkább iskolává válik, afféle szélesen értelmezett továbbképző tanfolyammá, melyben az iskolaköteles koron túl is tovább tanuljuk az emberséget. Mert a szocializmus elsősorban ezt követeli és ezt neveli az emberben.

A mi nevelésünknek, éppen mint szocialista nevelésnek alapvető könnyebbsége, hogy a szocializmus ügye nem elhatárolt pártügy, nem szektaügy, nem kolostori nevelés kérdése. A szocializmus programja világos program minden ember számára: ez az ember anyagi, szellemi és erkölcsi felemelésének programja. Közös pontjai vannak minden becsületes — szocialista és nem szocialista — ember számára. Vele szemben csak ellenségek állnak, ellenérvek nem.

A szocialista pedagógia aranytartaléka ott van az emberek szívében, jó tulajdonságaikban, igazságszeretetükben. Az okos szó, a becsületes tudomány, az őszinte művészet erejében.

A mi pedagógiánk nem azt mondja az embernek, hogy fordulj el a tényektől, hanem azt, hogy keresd bennük a lényegest. A mi pedagógiánk nem azt mondja az embernek, hogy ne törődj azzal, ami van, hanem azt, hogy figyelj a fejlődésre! Nem korlátozza, hanem terjeszti a gondolkodást. Nem minden pedagógia teheti ezt meg!

Magunk mögött hagytuk már azokat a nézeteket,

melyek szerint a felsőoktatásban nem nevelünk, csak oktatunk. A felsőfokú szakemberképzésből sem a felsőfokú jelleg, sem a szakjelleg nem akadálya a nevelésnek. A múlt polgári pedagógiája állította csak szembe az általános művelést, nevelést a szakképzéssel. Csak az állította azt, hogy a szakképzés egyoldalúvá tesz, eltorzít, hogy az emberben nem az embert fejleszti. Mi már tudjuk, hogy teljes ember igazában véve nem képzelhető el specializálódás nélkül. Ahhoz, hogy az ember teljes legyen, valamely szakhoz jól kell értenie. Nem ettől lesz egyoldalú, hanem attól, hogy egyoldalúan csakis szakjával törődik, ha szűk szakmai szempontok megmerevítik gondolkodását, ha nem fejleszti szüntelenül általános műveltséget, ha nem terjeszti ki látókörét szűkebb szakmáján túl is, ha nem látja meg friss szemmel — szakmájában is — a fejlődőt!

A különböző szaktanszékek pedagógiai jellegű együttműködése, a hallgatót érő oktató-képző- és nevelőhatások egész rendszerének felmérése és tudatos alakítása sokat jelenthet e téren. Ha manapság napirendre kerül a felsőoktatás pedagógiájának kidolgozása, akkor nem arról van szó, hogy a „pedagógia" el akarná nyelni az „oktatást", hanem arról, hogy valóban tegyünk mindent a helyére. Ne kizárólag a részből induljunk ki, ne csak azt nézzük, hanem az egészet is.

S nevelhető-e vajon az egyetemi hallgató? Talán naiv a kérdés. Nem nevelődünk-e mi, oktatók is nap mint nap? Az emberben az a legszebb, hogy soha nincs készen, hogy soha sem lehet lezárni, befejezettnek nyilvánítani. Különösen nem a pedagógust, aki életénél is tovább él — tanítványaiban...

A sajtó hatalma

— Hogy miért épp neked mondom el ezt az esetet? Igaz, semmi dolgod az üggyel, de itt vagy előttem, meghallgatod, és tudom, válaszolsz is.

— Dehogy nincs, nálunk is van lap, a Közgazdász. Persze, hogy megírhattam volna, hiszen máskor is írtam cikket. Azt hiszed, hogy ha megírom és leközöljük, akkor figyelnek rá, válaszolnak, amelyben megmagyarázzák, vagy változtatnak rajta? Barátom, te nem ismered az itt kialakult helyi szokásokat. A SAJTÓ HATALMA — szinte gúnyként hangzik, ha kimondom. Ismeretlen ez nálunk. Úgyis lehetne mondani: írunk, de kinek? Te nemsokára kész színész leszel, te tudod, milyen érzés az, amikor az ember mindent belead a játékába, s a közönség közben cukrot eszik, beszélget, vagy éppen fel-alá sétál. „Kérem, én megfizettem a jegy árát". Itt is megveszik az újságot — mi pedig írunk, de közöttünk és az olvasók között ott a nagy űr.

Pedig nem öncélú, egyéni ügyek azok, melyeket szóvá teszünk. Itt vannak az újságok... Micike néhány padot kér a folyosókra — se pad, se válasz. Társadalmi ösztöndíjról azt írtuk, hogy vannak jól és rosszul fizető vállalatok, így az adott összeg sokszor nincs arányban a tanulmányi eredménnyel, jó lenne egységes álláspontot kialakítani. Válasz nincs. Üzemi gyakorlatok: változtassák meg a rendszerét, témáját, hogy a hallgató ne úgy menjen eleve gyakorlatra, hogy ez egy szükséges rossz. Reagálás: mint fent. Ki tudja, hányszor tettük szóvá a menza viselt dolgait. Akiknek szólott, csak a felháborodásra tellett erejükből. Írtunk még a szakkönyvek áráról, ígéretet kaptunk bizonyos kedvezményekre — a gyakorlati megvalósítására már nem került sor. Ezrek olvassák a rossz magyarsággal, helytelen mondatszerkesztéssel megírt, nyelvtanilag hibás jegyzeteket — és előreláthatólag fogják is, mert egy egyetemi tankönyv miért is lenne magyarosan írva? Az egyetlen válasz a 10 forint különeljárási díjról írt cikkre érkezett, melyben az intézmény ifjúság nevelő hatását bizonygatták a dékáni hivatalok... De legalább válaszoltak!

A telefonról szóló interpelláció is a többi cikk sorsára jutott. Úgy látszik, rossz számot tárcsáztunk!

Hallgató-olvasóinkat mindössze egy kérdőív kitöltésének erejéig terheltük meg az elmúlt 10 hónap alatt, melyen a lapra vonatkozó elképzeléseiket szerettük volna olvasni. 69-ből h e t e t kaptunk vissza.

— Igen, azt én is olvastam. Egy újságíró javasolja, hogy a lapokban megjelenő közérdekű bejelentésekre is vonatkozzék az állami hivatalok hallgatása ellen védő törvény. Hogy nálunk is ilyesmi... nem rossz... Te, ez remek ötlet! Képzeld, ha minden, a Közgazdászban megjelenő — közérdekű, válaszra váró — cikkre a megfelelő szervnek, mondjuk, két héten belül válaszolnia kellene... Ha ez sikerülne és megvalósulna... akkor jövőre biztos másként lenne minden!

—váradi—

JOHN STEINBECK:

Ami valóban új

Szokásos interjúra készültem: „Hány gyereke van? Mit ír mostanában? stb." Ehelyett azt kérdezték meg tőlem, hogy miért írnak az amerikai írók olyan gyakran a múltról, Amerika régi napjairól? Miért írnak annyi történelmi regényt és miért olvassák ezeket az emberek akkora mohósággal? Egyszóval: miért nem ír senki a jelenről?

A kérdés ijesztő volt. Nemcsak azért, mert teljesen jogosan tették fel, hanem mert annyira közel vagyunk a problémához, hogy észre sem vesszük. Senkit sem vádolhatok, hiszen az elmúlt években jómagam is a letűnt korok utáni vágyódással teli könyveket írtam és a múltat kíséreltem meg életre kelteni. Most úgy tűnik, hogy munkámba beletemetkezve elfelejtettem magam körül szétnézni.

Fizikusok, matematikusok és biokémikusok a mai korról írnak, a nemzetgazdászok többsége is erről vitatkozik, de az amerikai költők alig beszélnek a jelenről. Miért is nem írunk a máról? Talán a kuszaság, a látszólagos céltalanság rettent vissza bennünket? Nem hiszem. Nem tudnék magam elé olyan történelmi korszakot felidézni, amely ne zavarta volna meg a benne élő embereket.

Talán olyan átmeneti időszakban élünk, amikor még nem lehet semmiféle kivezető utat látni? Lehet, hogy ez is szerepet játszik. De miért kellene ettől félnünk? Ily módon egyetlen olyan kor sem lenne, amelyen a továbbvivő utakat fel lehetne ismerni.

A tévedésektől félünk esetleg? Egy író mindig tévedhet, és amikor igaza van, többnyire csak részben van igaza. Kell-e az írónak ma a szervezetek és a bürokrácia korában a megtorlástól félni? Azt hiszem, ez csak az egészen gyenge színvonalú szerzők esetében jogos.

Vajon mindössze nemtörődömségről van szó? Vajon visszariadunk az erőfeszítéstől, hogy nyitott szemmel járjunk és ítéletet mondjunk? Az igazságot ez közelíti meg legjobban és elsősorban ez lehet az ok. Riasztó dolog, hogy korunkról semmi üzenetet nem hagyunk hátra. A jövőbeli történetíró regényeink alapján aligha tud majd magának nézeteinkről, szokásainkról, életmódunkról és erkölcseinkről képet alkotni.

Csodálatra késztető időket élünk. Valószínűleg az emberiség történetének legérdekesebb szakaszát. Szellemünk még szinte meg sem birkózott a hatalmas technikai ugrással. Úgy vagyunk, mint a gyermekek saját képzeletük által teremtett tárgy előtt: izgatottan várjuk, mi fog történni. Mi használjuk fel őt, vagy ő használ fel bennünket? Visszaélünk-e vele? Akárcsak minden eddigi dolgot, valószínűleg ezt is egyaránt használják majd jóra és rosszra. És ha a körülmények megváltoznak, nem szabad a priori feltételezni, hogy rosszabbak lesznek. A történelem az ellenkezőjét bizonyítja. Rövid megszakításoktól és késésektől eltekintve az emberi készség a történelem kezdete óta állandóan javult. Akkor miért szakadna meg ez a fejlődés éppen most? A mai kor persze elég veszélyes, de ha nem lenne az, bizonyára unalmasnak éreznénk.

Engedjék meg, hogy kissé politizáljak. Az új pusztító fegyvereknél sokkal fontosabb azon új koncepció, melyet lassanként az egész világ megért: egyetlen államcsoport sem tud többé a másik rovására élni! A világon ez az, ami valóban új! Hibákat természetesen el fognak követni, de a hibák még sohasem pusztították el teljesen az eredményeket, ha a cél világos volt.

Ezeket a dolgokat kellene nekünk regényben feldolgozni, és nem csupán a boldogtalan gyermekkort vagy a romantikába mártott múlt ünnepnapjait. Ha egy írónak a puszta szórakoztatáson túl egyéb feladata is van, akkor az csakis az őt környező világ értékelése és kritikája lehet. Így végül mindenről fog beszélni.

(Megjelent a Volksstimme című osztrák lapban. Fordította: Faklen Pál.)

A kérdés, amelyre Steinbeck, a haladó amerikai író ebben a rövid interjúban válaszolni próbál, szorosan összefügg az egész nyugati irodalom és művészet mai helyzetével.

Válasza idealista, s mi nem értünk egyet vele. Nem hisszük, hogy a nyugati művészek koruk ábrázolásának nehézségei előtt hátrálnának meg. Inkább az a helyzet, hogy a valóságtól, melyet emberi lelkiismeretük feltár, polgári lelkiismeretük visszariad. Egy művész alkotásaiban tükröződnek egyéni jellemvonásai, egy társadalom művészetében azonban a társadalom sajátosságai fejeződnek ki, ilyen vagy olyan formában. És ennek a társadalomnak az ábrázolásában, ellentmondásainak feltárásában Steinbeck is elég messzire jutott például az Érik a gyümölcs című regényében. Nem is azért közöljük le e cikket, hogy Steinbeck-kel polemizáljunk az irodalom mozgatóit illetően. De érdemes elolvasni, mert szépen megvilágítja, hogy a művészet nyugati módon értelmezett „szabadsága" nem jelent egyet a művészet haladásával, a közvetlen társadalmi valóság művészi visszatükrözésével.

G. I.

Értesítjük olvasóinkat,

hogy egyetemünk lapja, a Közgazdász a nyári szünet miatt nem jelenik meg. A nyári szünet utáni első megjelenés szeptember 9-én lesz.

Egyben kérjük azokat, akik a 6 oldalra való áttérés után a kért kiegészítést még nem küldték be, a kiküldött postautalvány alapján július 1-ig küldjék be szerkesztőségünkhöz.

Hallgatóink közül az alábbi csoportokból kérjük még a kiegészítést:

Ipar I/3, I/5, I/7, III/2, III/3, III/4. Tanári „A" I. Agrár I/2, III. Terv-mat. III. Pénzügy I/2. Számvitel III. Általános I/1, II., III. Belker I/3, I/4, II/1, II/2, Külker I/2, 1/3, II/1 csoportok.

Szerkesztőbizottság

Péterke

1.

Péterke a bölcsőjében feküdt, és a kis cucliját szopogatta. Nagyapó boldogan nézegette a kisdedet.

— Hát mondd, mi lesz belőled, ha felnősz? — dörmögte és megcsípte a pici pofiját.

Oá, oá — üvöltötte Péterke. Oá, oá.

2.

Péterke ötéves volt és szörnyű rossz. — Míg más rendes gyerek búgócsigázott, ő roszszalkodott. Odament egy kislányhoz, és meghúzta a haját. A kislány sírt. Péterke ráöltötte a nyelvecskéjét. A kislány bömbölt. Péterke nevetett. Aztán jött anyuka:

— Mi történik itt kisfiam? — kérdezte szigorúan.

— Tegnap kaptam tíz golyót Palitól — felelt Péterke.

3.

— Itt van Pécs, itt termelik a feketeszenecskét — mesélte a negyven nebulónak a jóságos tanító bácsi. Itt meg ez a pontocska Komló, látjátok fiacskáim!

És harminckilenc buksi fej figyelte minden mozdulatát. Péterke hajót hajtogatott a térképecskéjéből. Szép csinosat. Kétárbocosat.

— Pöp, pöf — mondta édesen — és lesöpörte a kis tintatartóját.

— Már megint mit csinálsz, Péterke? Gyere ki, mutasd meg a térképen Pécset!

Péterke tisztelettudóan felugrott, kisietett a térképhez, és már hadarta is:

— Miskolc hazánk második legnagyobb városa. — És megmutatta. Egyből. Miskolcot.

4.

Este volt. A fákat lágyan simogatta a szellő. Virágillat áradt. Minden olyan szép volt. Péterke fogta Mancika kezét. Mancika fogta Péterkéjét. Péterke magához húzta Mancikát. Mancika odasimult Péterkéhez. Mancika kérdezte:

— Mikor esküszünk Péterkém?

Péterke válaszolt:

— Nézd, milyen szép minden. A hold, a víz, a sötét.

5.

Elérkeztek a kollokviumok. Péterke feleletei négy tárgy négy vizsgáztatóját felbőszítették.

— Beszéljen a sinus tételről! — mondta a csinos vizsgáztatónő.

— Magyarország bauxitban igen gazdag — kezdte Péterke.

6.

Lapzártakor érkezett: Péterke ötösre ment le egy tárgyból. A vizsgáztató azt a reménvét fejezte ki, hogy ősszel már mint kollégák üdvözölhetik egymást.

— práger —

Nem kerültek külkereskedelmi szakra

A tanév végén, amikor évfolyamunk elhagyja az egyetem falait szeretnénk egy újabb szempontból választ adni a mindig aktuális „külkereskedelmi szak problémára". Nevezetesen arra, hogy az egyetemre jelentkezők nagy százaléka, nemegyszer túlnyomó többsége külkereskedelmi szakra jelentkezik és természetesen a felvetteknek csak egy része végezheti el tanulmányait ezen a szakon.

Néhány olyan negyedévessel beszélgettünk, akik annak idején külkereskedelmi szakra adták be felvételi kérelmüket — és más szakra nyertek felvételt. Azt igyekeztünk megtudni, hogy a szakváltoztatás és a jövőbeni munkájuk mennyiben jelent eltérést eredeti céljaiktól.

Endreffy Miklós

pénzügy szakos:

— Már a középiskolában érdekeltek a nemzetközi kérdések és a nyelvek. A külkereskedelmi szakról lényegében annyit tudtam, hogy „ott nyelveket lehet tanulni". A többi szakról talán még ennyit sem.

Az egyetemi évek folyamán rájöttem arra, hogy a külkereskedelem távolról sem az előbb elmondottakat jelenti. A nyelveket továbbra is tanultam és a kötelező anyagon felül a szakomhoz kapcsolódó, illetve más nemzetközi kérdésekkel is foglalkoztam. Munkaköröm is ezzel kapcsolatos lesz.

Matus János

elmélettörténetet tanul a könyvtárban, államvizsgára készül. A felsőbb évesek ebből már biztosan kitalálták, hogy általános szakos.

— Véleményed szerint miért nem vettek fel külkerre?

— Az egyetemre jelentkezéskor a külkereskedelmi szakot jelöltem meg elsőnek és felvételt is nyertem.

— ?

— Választásomban az játszott közre, hogy viszonylag erről a szakról tudtam a legtöbbet, és csábított a nyelvtanulás lehetősége. Meglehetősen rövid idő alatt megismertem a többi szakot, az ideológiai tárgyakat és már az első évben „A"-szakos, majd általános szakos lettem. Közben beszéltem több végzett külkeressel, akik gyakorlatban tapasztalták, hogy a külkereskedelmi munka nem a külföld. utazásokkal egyenlő.

— Milyen tárgyak vonzottak az általános szakra és mivel foglalkoztál részletesebben a négy év alatt?

— Alapvetően elméleti érdeklődésű vagyok, megszerettem a filozófiatörténetet. politikai gazdaságtant. Először a filozófia, később a nemzetközi tanszék tudományos diákkörének munkájába kapcsolódtam be. A Közös Piacról szóló dolgozatommal díjat is nyertem az elmúlt évi pályázaton.

Újabb adalékot szolgáltat a problémához

Gaal Gyula,

pénzügy szakos hallgató:

— Igen, én is külkereskedelmi szakra jelentkezők népes táborához tartoztam. Őszintén meg kell mondanom azt is, hogy az utazási lehetőség jelentette számomra a legfőbb vonzóerőt. Most a munkakezdés küszöbén viszont kifejezetten örülök annak, hogy nem sikerült. A nyelvek terén nem rendelkezem az átlagosnál jobb képességekkel, eleve hátránnyal indultam volna. Tervosztályon vagy üzemszervezési munkakörben fogok dolgozni és itt — úgy érzem — szélesebb körben tudom majd felhasználni ismereteimet ez sokkal jobban megfelel képességeimnek.

Végül

Ujlaki András,

iparszakos hallgató válasza:

— A nyelvek, az utazási vágy mellett a gazdasági élet sokszínűsége, érdekessége vonzott a közgazdasági pályára. Az édesapámmal folytatott beszélgetések és a „Figyelő" alapján az egyetemre való jelentkezéskor már voltak bizonyos elképzeléseim a gazdasági problémákról. A felvételin angolból, oroszból és németből vizsgáztam, ez és az egész felvételi vizsga jól sikerült. Nagyon elkeserített, hogy az ipar szakra vettek fel. Úgy éreztem, hogy durván megfosztottak a „nagy lehetőségtől".

Az egyes szakok megismerése után azonban kialakult bennem az a vélemény, hogy az ipar szak igen alapos közgazdasági képzést nyújt. A nyelveket nem hanyagoltam el, idegenvezető vagyok az IBUSZ-nál. Másodév végén társadalmi ösztöndíjra szerződést kötöttem az Állami Biztosító Nemzetközi főosztályával. A Világbankkal kapcsolatos kérdések tanulmányozása közben megismertem az iparipénzügyi szaknyelvet is.

És egy tanács az új jelentkezőknek:

Az önálló export-importot folytató iparvállalatoknak ipar szakos alapokon igen jó lehetőség nyílik a nyelvtudás gyümölcsöztetésére.

A válaszokból kitűnik, hogy a jelentkezők általában „divatból", idealizált utazásvágyból és nem utolsósorban egyes szakok, tantárgyak hiányos ismerete miatt választják a külkereskedelmi szakot. Az egyetemi évek folyamán viszont általában megtalálják a képességeiknek, érdeklődési körüknek leginkább megfelelő szakot, illetve területet. Ugyanakkor a kérdezettek — és a többi „ex-külkeres" nagy része is — bebizonyították hogy amennyiben nyelvtanulási vágyuk, nemzetközi kérdések iránti érdeklődésük nem szalmaláng volt, saját szakjukhoz kapcsolódóan illetve a tananyagon felül továbbfejleszthetik ismereteiket ezeken a területeken. Érdemes megjegyezni, hogy a más szakra kerültek jelentős része ért el kiváló tanulmányi eredményt, tehát nem valamiféle beletörődésről van szó.

Az új jelentkezők számára pedig szögezzük le azt a tényt, hogy a külkereskedelmi munkának csak előfeltétele, segítő eszköze a nyelvtudás, amellett olyan alapos szakismereteket követel, mint a többi közgazdasági munkakör.

— Vértes —

Mi a helyzet a klubban?

Egyetemünk klubhelyiségeiben jelenleg komoly átalakítási munkálatok folynak. A villanyszerelés befejezése, illetve a világítás felújítása után kerül sor a klub teljes átfestésére, s ez megváltoztatja majd a klub eddigi képét. Az építési munkák befejezése után a klub teljesen új és modern berendezést kap. Egyidejűleg állandó büfét is létesítenek, amely délután 4-től áll a klub látogatóinak rendelkezésére. Az átalakított modern és kényelmes klub szeptember elején nyílik meg.

Mit együnk?

A negyedévesek tudvalevően július 15-ig teszik le államvizsgáikat. Vagyis számukra a tanév nem ér véget június 30-án. Magától értetődőnek tűnik, hogy július első felére is megkapják mindazon anyagi támogatást, mely a tanév folyamán megillette őket. S mi a valóság? Az, hogy a félhavi ösztöndíjat ugyan kiadják részükre, a menzajuttatást azonban nem!

Kissé furcsa história. Nemcsak azért, mert a tanulásra és a vizsgákra való tekintettel érdem szerint járna nekik; nemcsak azért, mert július 15-ig forma szerint is az egyetem hallgatói sorába tartoznak, hanem mert semmiféle gazdasági érv nem indokolja a menzajegyek megvonását.

1. A menza számára a forgalom növekedését jelentené, tehát kedvező lenne.

2. Az egyetemnek költségtöbbletbe sem került volna, ha ésszerűbb szervezéssel nem adták volna ki a harmadévesek menzajegyeit teljesen felesleges módon arra az időre, amikor már a vállalatoknál üzemi gyakorlatukat töltik.

Annak ellenére, hogy már június közepén is túl vagyunk, nem valószínű, hogy ne lehetne módot találni a negyedévesek jogos kérésének teljesítésére. Csak rugalmasság kérdése az egész.

—kl—

Figyelem!

A dékáni hivatalok kérésére felhívjuk hallgatóink szíves figyelmét, hogy a szülők keresetére vonatkozó igazolásokat 1963. augusztus 15-ig kell beadni a dékáni hivatalokba. E határidő be nem tartása az ösztöndíjak és a szociális juttatások megvonását vonhatja maga után.

RÉGI ÉS ÚJ a termelési gyakorlatokban

Nyári termelési gyakorlatra készülnek a harmadéves hallgatók, közöttük az iparszakosok is. A gyakorlatok szervezési munkája már befejeződött, s néhány nap múlva a vállalatoknál kopogtatnak diákjaink.

A gyakorlatok hathetes időszaka arra hivatott, hogy a leendő közgazdászok az oktatással párhuzamosan ízelítőt kapjanak azokból a feladatokból, amelyek az egyetem elvégzése után várnak rájuk.

Az elkövetkező években növekszenek a vállalatok méretei, gazdasági önállósága, és ezzel egyidejűleg, nőnek a vállalatok irányításával kapcsolatos követelmények is.

Hogyan szolgálja

a növekvő igények mind teljesebb kielégítését az üzemi gyakorlatok rendszerének fejlődése?

Az előző évektől eltérően az iparszakos hallgatók most úgy mennek nyári gyakorlatra, hogy bár ipargazdaságtani tanulmányaikat befejezték, iparvállalati tervezést még nem tanultak. Korábban a harmadik év végén egy-egy éves ipargazdaságtani, illetve ipartervezési oktatás után — e tárgyak oktatását tulajdonképpen félbeszakítva — következett a gyakorlat. A szaktárgyak anyagának új elosztása a tananyag-koncentráció következtében biztosítja, hogy a hallgatók az iparvállalatok gazdaságtani kérdéseinek elméleti elsajátítása után kerüljenek a vállalatokhoz. Az elméleti alapra kell ráépíteniök tapasztalataikat, s ez fejleszti a gyakorlati gazdasági problémák megközelítéséhez való érzéküket is.

Az üzemi gyakorlat során megírandó dolgozat az említett ráépítést meg is követeli. Ugyanis a hallgatók munkájában nem kis szerepe van annak, hogy ki hogyan képes a konkrét jelenzőket az általános elméleti ismeretei segítségével feldolgozni.

Az ipargazdaságtan tanszék az idén is kiadta a termelési gyakorlati dolgozatok tematikáját. Ez a tematika vezérfonalként segíti a dolgozatok megírását. Megmutatja, hogy az iparvállalatok számtalan sajátos vonását milyen alapelvek szerint kell rendszerezni. Ezzel a hallgatók elkerülhetik, hogy elvesszenek a részletekben.

Uj dolog a tematikákat illetően, hogy az előbb említett mellett, két nagyvállalathoz kerülő csoport külön feladatot kap.

Alkotó közösségként

kell majd dolgozniok. A csoportokon belül mindenki más-más témát kap, de azok szervesen kapcsolódnak egymáshoz.

Miért várhatjuk, hogy eredményesebb ez így, mint az egységes tematika szerint?

Azért, mert lehetővé teszi a vizsgált vállalat tevékenységének átfogó szemléletét. A hallgatók különböző részfeladatok egyeztetése közben megismerik egymás témaköreit is. Olyan hatás is várható, hogy a csoport jobb felkészültségű tagjai fogják meghatározni a közös dolgozat színvonalát, melynek valamennyi fejezetét más-más hallgató írja.

A tanszék a hallgatók számára lehetővé teszi, hogy a jól sikerült termelési gyakorlati dolgozatokat a vezető munkatársak instrukciói, valamint további irodalmak feldolgozása alapján, tdk-dolgozattá fejlesszék. A nyári gyakorlatnak a diákköri munkával való kapcsolatára a fordított sorrend is jellemző, azaz lehetőség van arra, hogy a tdk-tagok a termelési gyakorlat alatt is folytassák választott témáik kidolgozását.

Mind az egységes tematika, mind az említett új, de különösen a nyári tdk-munka eleve megköveteli, hogy a hallgatók a tárgykörükre vonatkozó szakirodalmat alkotó módon felhasználják. Ez általános közgazdasági felkészültségüket is emeli. A gyakorlat hathetes ideje többi között ennek a lehetőségét biztosítja.

A tanszék munkatársai

ellenőrizni fogják

— helyszíni látogatásaikkal, s a dolgozatok igényes elbírálásával —, hogy a hallgatók hogyan éltek a lehetőségekkel. Az elbírálás legfőbb szempontja, hogy a hallgató elméleti felkészültsége és szorgalmas gyakorlati munkája ötvözésével, hogyan tudott egy konkrét iparvállalatról átfogó közgazdasági értékelést adni.

A jó dolgozatok a vállalatok számára közvetlenül is hasznosak lehetnek, ha olyan tényezőket is sikerül felfedniük, melyek hatásait korábban nem vizsgálták.

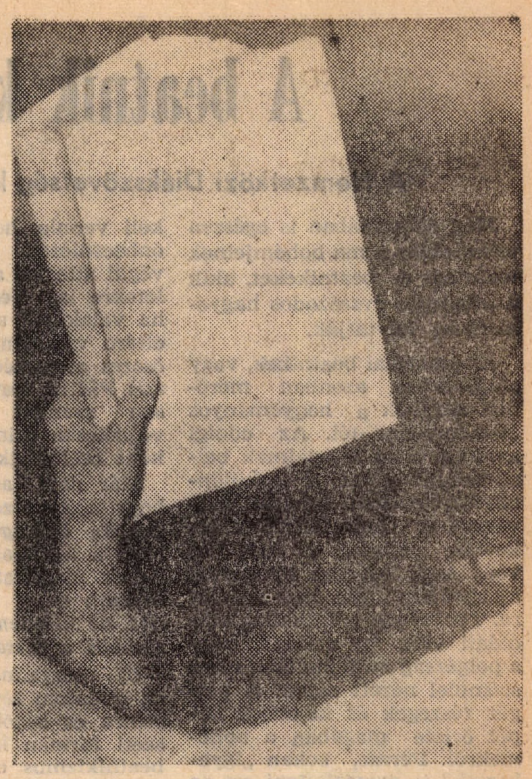
Hallgatóinkat nyári munkahelyükön üzemi felelősök fogadják, akik mindenben segítik őket. Az üzemi felelősök legtöbbje már a korábbi években is foglalkozott közgazdász egyetemistákkal. Ennek az előnyös következménye, hogy jártasságuk, bizonyos fokú pedagógiai tapasztalatuk van a vállalat megismertetésében. A termelési gyakorlat célját és miként jét illetően sem adódhatnak félreértések.

A társadalmi ösztöndíjas hallgatók néhány kivétellel az ösztöndíjat adományozó szervekhez mennek gyakorlatra. Külön előny az ő esetükben, hogy már javarészt ismerik a vállalat tevékenységét. A hatvannyolc harmadéves iparszakosból harmincnyolcan vannak ilyen helyzetben. A többi harminc hallgató 12 különböző vállalathoz kerül.

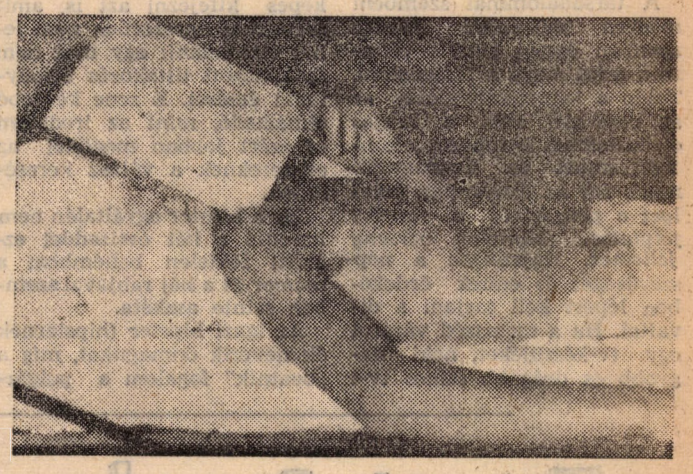
A társadalmi ösztöndíjasokra vonatkozóan a vállalatnak is érdeke, hogy a hat hét minél eredményesebben teljen el. De akár ösztöndíjasa valaki a gyakorlat helyét jelentő vállalatnak, akár nem, sok függ attól, hogy a vállalat dolgozói szorgalmas, szerény emberként ismerjék meg. Ezt mintegy útravalóul ajánljuk hallgatóink figyelmébe.

Marcell—Torma

VIZSGA IDŐSZAK

A párnák közül kinyúló kéz egy jegyzetet tart...

Míg csak a meleg és a szöveg együttes erővel álomba nem ringat

Hagyományos egyetemi divat a „vizsgaszakáll". Hossza egyenes arányban van a felkészülés időtartamával.

Olvasóterem. Duruzsolás, csoszogás, kiabálás, az utcáról behallatszó dudálás, zakatolás... Ilyen aláfestő zene mellett az alvás mégis könnyebben megy, mint a tanulás.

Távol a belváros zajától, kényelmes magányban eredményesebben lehet a vizsgákra felkészülni. Ez a megállapítás ugyan közhely, de nagyon igaz.

A beatnik közömbössége

A Nemzetközi Diákszövetség lapjában megjelent cikk nyomán

Még Amerikában is egészen természetes a ma bohémjeinek tekinteni a beatnikeket, akik a tiltakozás évszázados hagyományait folytatják.

Az amerikai beatnikek, vagy „hipster"-ek azonban merőben eltérnek a hagyományos „bohémvonal"-tól. Az eddigi avantgardista mozgalmak belső magját olyan, a legkülönbözőbb körökből kikerült művészek és forradalmárok alkották, akiknek fő célja az volt, hogy híveket nyerjenek az egyetlen „igaz ügy" számára. Többségük politikailag baloldali volt, így érthető, hogy a polgárság meglehetősen rossz szemmel nézett rájuk. A polgár részegek és kéjencek képét őrizte magában a bohémekről. Persze, sokan „igyekeztek" is megerősíteni ezt az elképzelést.

A társadalommal szembeni modern művészeti lázadás azonban éppen annyit változott, mint maga a társadalom. Talán a legnyilvánvalóbb ez az USA-ban, ahol a magas életszínvonal létrehozta a konformizmust és konzumerizmust, azt az *életformát, amelyet a pénzért és a rangért folytatott szüntelen verseny jellemez.* Hajszolják a népszerűséget és ennek érdekében lépést kell tartani a divattal. Ha a szomszéd vásárol egy tv-készüléket, neki nagyobb és drágább színes tv-t kell vennie, hogy fenntartsa önbecsülését. Ez a szemlélet végül átterjed a szellemi területekre is. Veszélyessé válik, ha valakinek az elfogadottól eltérő véleménye van. Ha az összes szomszéd a Republikánus Pártra szavaz, fáradságosan szerzett népszerűségét végzetesen érintheti, ha másként cselekszik.

Már nem azért lázadnak, hogy felébresszék a tömegeket, *csupán önmagukért,* egyszerűen a társadalmon kívül helyezik magukat. Az *amerikai beatnik nem társadalomellenes, de minden bizonnyal közömbös a társadalom iránt.*

Uj mozgalmak rendszerint az irodalom révén törnek felszínre és később más művészeti formán keresztül is; a beatnikizmus először a zenében, közelebbről a „cool jazz"-ban nyert kifejezést. A jazz képes kifejezni azt is, amit szavakkal egyszerűen nem lehet elmondani: egy meg nem fogalmazott tiltakozás bizonytalan érzését. E zene kevésbé elmélkedő, mint az irodalom és ezért jobban megfelel az embereknek a válasz keresésében.

Igy a hipster egyáltalán nem hasonló a két évtizeddel ezelőtti féktelen bohémhoz; a mámor és a kéj rabjával szemben szinte aszkéta.

Az igazi hipster (hipsternek ők nevezik önmagukat, míg a „beatnik" fogalom a polgárságtól származik) távol marad az izmusoktól és semmiféle mozgalomba nem lép be. A „cool jazz" megtanította arra, hogy tárgyilagos legyen és érzéketlen a zene iránt; a kábítószerek pedig arra, hogy hideg legyen szexuális életében. A hipster nem az orgiák izgalmáért szív marihuanát, ellenkezőleg, azért, hogy közömbössé tegye őt. A hipster hitvallása a *csend és a szemlélődés.*

A beatnik bálványai Charlie Parker, a nagy saxofonos, aki a kábítószerek, Dylan Thomas, a költő, aki az ital és James Dean, a színész, aki a sebesség hajszolásában lelte halálát. Nem tetteik, hanem sorsuk miatt váltak példaképpé: mert kerestek valamit és ezért hajlandók voltak életükkel fizetni.

A talpnyalók népes serege annyira lejáratta az igazi beatnikizmust, hogy ma New Yorkban — 25 dolláért egy estére — beatniket lehet bérelni a társaság szórakoztatására. A beatnik gúnyoros tekintettel járja körül a szobát, mindenkit sérteget és mindenki ragyogóan érzi magát.

Az igazi beatnik közönyös és nem érdekli, hogy tettei sikerrel járnak-e vagy sem. Közömbösek, mert számukra ez az egyetlen alternatíva.

Fordította:

Vértes Gábor

Mit csinál az ember, mielőtt tanulni kezdene?

1.) Ceruzát hegyez... 2.) Tanulási tervet készít... 3.) Kibámészkodik az ablakon... 4.) Bambul, mereng, álmodozik... 5.) Ferde képet igazít... 6.) Megnézi a lexikonban, mikor született Virág Benedek... 7.) Megszámolja az ujjait, hogy megvannak-e mind... 8.) Figyeli a pókot a sarokban... 9.) Ismét megnézi Virág Benedeket, mert közben elfelejtette... 10.) Ellenőrzi a körmeit, nőnek-e... 11.) Mama kéri, hogy szaladjon le a közértbe... 12.) erre gyorsan tanulni kezd.

(Az Orvosegyetem című lapból.)

..Ezt olvastuk...

„A cukornád őshazája az indiai Assam... Már a *koreai* történelmi időkben termelték". (Általános és ágazati gazdasági földrajz I. köt. 171. o.)

Vajon észak-, vagy dél-koreai történelmi időkről van-e szó?

★

„Nagy értékű, különleges gépek és berendezések gyártása... melyeket még csak *három* ország, a SZU, az USA, Nagy-Britannia és Franciaország állít elő". (Ált. és ágazati gazd földrajz II. köt. 155. o.)

Egyszer három, néha négy!

★

„Erzsébet királynő, akit a polgári történetírás szűznek nevez,..." (A kapitalizmus politikai gazdaságtana I. köt. 101. o.)

Jellemző a polgári történetírók tudománytalanságára, hogy ennél a kérdésnél is megrekedtek a felszínen, ahelyett, hogy a lényegbe hatoltak volna.

★

„Az építőipari vállalatoknál is a forgóeszközök finanszirozása éves, illetve a negyedéves *gondolkodási* terv alapján történik". (Költségvetés és népgazdasági ágak pénzügyei, 1. füzet, 64. o.)

Így már érthető, hogy minek köszönhetik az építőipari vállalatok élenjáró szerepüket gazdasági életünkben.

★

„A kapitalizmusbeli nemzeti jövedelem értékösszetétele v+m azt fejezi ki, hogy kizsákmányolás folyamatában termelték és nagy részét a kizsákmányoló osztályok *sajátítják* el". (Szoc. politikai gazdaságtan, 3. füzet, 122. o.)

Mintha egy tőkés önvallomásait olvasnánk.

★

„A kapott összeget pedig *adottságaik* visszafizetésére használják fel a bankok felé". (Elmélettörténet, Marx utáni, 165. o.)

Furcsa dolog, ha egyesek adottságaikat pénzformában fizetik vissza. Még furcsább, hogy a bankok felé kell visszafizetni, nem pedig akiktől adottságaikat kapták: a szüleiknek.

★

„Az összes népesség 58 százaléka munkaképes korú *(15—19 éves)* férfiakból és (15—55 éves) nőkből áll". (Magyarország gazdasági földrajza, 47. o.)

Hát lehet egy ilyen statisztikai adat mellett a férfinem felsőbbrendűségét hirdetni?

★

„A Nap..: Földre sugárzott energiája 17 *millió* kW-nak felel meg, ami több *milliószor* nagyobb, mint a Földön kihasznált összes energiaforrások együttvéve. (3 *milliárd* kW)". (Általános és ágazati gazd. földrajz, I. köt., 11. o.)

Számok parádéja.

★

„5000 m-nél magasabbra a vasutak földkerekség-szerte nem mennek fel. Ezek a délamerikai kontinensen találhatók". (Ált. és ágazati gazd. földrajz, I. köt. 22. o.)

Ha nem mennek fel, akkor hogy találhatók meg? Ha megtalálhatók, akkor miért nem mennek fel?

★

„Tíz év alatt (1907—1917-ig) a *fogyasztott* hús kivitele megötszöröződött". (Ált. és ágazati gazdasági földrajz, I. köt. 138 o.)

És vajon ki fogja elfogyasztani a fogyasztott húst?

★

Ugyancsak a földrajzkönyv 174—175. oldalán található „Taivan, Tajwan, Taiwan" változatok mellé javasoljuk még a Talywan, Tajjwan stb. lineáris kombinációkat is.

★

„A Szovjetunió a világ *harmadik, a legnagyobb* kukorica termelője." (Általános és ágazati gazdasági földrajz I. kötet 243. o.)

Végülis melyik? Az első vagy a harmadik? És, ha a legnagyobb kukoricát a Szovjetunió termeli, azt is jó lenne tudni, hányadik helyen áll a kukoricatermelésben?

★

„A *csapadék maximum* nyáron van, amikor döntően *konvenciális* származású csapadék hull..." (Általános és ágazati gazdasági földrajz I. kötet, 233. o.)

Már az is szörnyű helyzet, ha egy országban maximum nyáron van csapadék. A konvencionális származás pedig úgyszintén nem válik a csapadék dicsőségére.

★

„A világ sertésállománya közel 500 millió. Legnagyobb állománnyal Kína rendelkezik, 16 milliós db. számával messze megelőzte az Amerikai Egyesült Államokat és a Szovjetuniót, ahol a világ sertésállományának kb. 10—10 %-a van." (Általános és ágazati gazdasági földrajz, I. kötet, 249. o.)

Persze a számok alapján csak akkor előzte meg, ha hátulról nézzük.

Apróságok

A vizsgaidőszak elején egy hallgató Kollarik Amáliát kereste a gazdaságföldrajz tanszéken, mert indexét akarta aláíratni. Az adminisztrátor közölte vele, hogy a második félévben Bora elvtárs tartotta az előadásokat, ezért vele kell aláíratni. A hallgató megköszönte a felvilágosítást, majd így szólt:

— Jó, akkor majd visszajövök, ha itt lesz Bora elvtárs.

Bora elvtárs pedig ezalatt ott állt fél méterre tőle. Tévedések elkerülése végett közöljük, hogy a hallgatónak látászavarai nem voltak.

★

A mostani vizsgaidőszak produkálta az utóbbi idők egyik legfrappánsabb helyzetkomikumát — egy indexben. Két vizsgaeredmény a következő módon szerepelt benne:

Statisztika: jeles Gyenge.
Technológia: elégtelen Erős.

★

Június 13-án sok negyedéves államvizsgázott. Vizsga után feloldódásként csoportosan moziba akartak menni. Éppen csütörtöki nap volt. Elővették az új műsort, melyben a premierfilmek között csábító címek fogadták őket:

„Az utolsó lehetőség".
„A nagy manőver".
„Ítélethirdetés csütörtökön".

Diákpanasz albérletről

„Ó, ti szerencsétlen diákok, akik albérletben laktok. És ott tanulni próbáltok".

Ülök az asztal mellett és tanulok. Belemélyedek a betűk halmazába, kergetik a szavak, mondatok egymást az agyamban. Négyesre akarok menni a vizsgán.

Hopp! Valami nincs rendben. Már öt perce a porszívó zúgására figyelek. A szomszédban takarítanak. Igaz, reggel van, takarítani kell. Hogy milyen vékonyak a falak!

Nagyszerű! Befejezték.

„Egy ablaknál állj meg, cigány".

Az anyját! — Énekel az egyik munkás. Hej, de miért pont az én ablakomnál kell bús magyar dalokat énekelnie? Mindjárt elsírom magam. Nyugi, nyugi, intem háborgó lelkem. Megyek a parkba, jó levegőn, fincsi napon tanulok. Igaz, hogy ott nők sétálnak, de nem nézek fel a könyvből.

★

Délután megpörkölve a naptól, belépek sötét kis szobámba. A szomszéd lakásban pont szidja az anya a gyermekét, aki slágerénekesnek készül, még csak 16 éves, de már szép hamisan tud üvölteni. Ez kérem egy muzikális ház, itt hegedülni is szoktak valahol a második emeleten. Itt sok a művész is. Nincs senkinek gátlása, szabadon káromkodik, szidja a másik egész pereputyát. Itt hallom, hogy az emberek művelődnek. Szól a rádió, egész nap, folytatólagosan. Ha az egyik lakó kikapcsolja, bekapcsolja a másik. Itt nincs szünet, mint a moziban, nem unatkozik senki.

És végre este van. Ilyenkor lélegzünk fel, mi albérletben lakó diákok. Az emberiség életével telt fejünk, lehajtjuk a kezünkre, s kezdjük olvasni a könyvet. S remegünk előre a holnaptól. Mert mi albérleti diákok, nem megyünk könyvtárba tanulni. Hogy mennénk, mikor van egy külön szobánk és külön háziasszonyunk. Rendszerint szenilisek szegények. És mikor lefekszünk, különbejáratú ágyunkba, már csak egy igen kicsi kettesről ábrándozunk. Ó, vizsgáztatók, ha van egy kis szívetek, adjátok meg az albérletben lakó diákoknak a kettest. Megszenvedtek érte.

Sz. I.

Válasz a Rudas László utcai diákotthonból

Két héttel a vizsgaidőszak megkezdése előtt diákotthonunk tanulószobáját és néhány nagyszobáját parkettázni kezdték. Az illető vállalat más időpontban nem tudta vállalni a parkettázást. Ez viszont nem jelentette a tanulási lehetőség megszűnését, s azt sem, hogy a diákotthon lakói az utcára kényszerültek volna. Az ott uralkodó állapotok korántsem emlékeztettek az árvíz vagy földrengés utáni állapotokra. Az „ötletszerű munkaütemezés" egy pillanatig sem okozott fennakadást! A klubot rendezték be tanulószobának, ott nagyszerűen tudott tanulni az, aki akart. Igaz, hogy néha zavart minket az utca lármája, zaja, de annyira nem, hogy lehetetlenné tette volna a tanulást. Ami a negyedéveseket illeti, ők alig vették igénybe a tanulót a vizsgaidőszak alatt, mivel többnyire a szobájukban vagy a könyvtárban tanultak. Ami pedig a „matracokon alvókat" illeti, ők maguk vállalták, hogy a szobák szépsége érdekében egyidőre megváljanak kényelmes ágyuktól, s nem okozott nekik problémát, hogy négy napig nem ágyban, hanem matracon aludtak.

Mindezek után csupán azt szeretnénk mondani, ha valaki (egy névtelen) konkrét tényeket közöl egyetemünk lapjában a Rudas László utcai diákotthonról, győződjön meg személyesen is, s miután már látta, tapasztalta a helyzetet, akkor, és csak akkor írjon cikket „Még szerencse" címmel a Közgazdászba.

Genczwein Ferenc
kollégiumi igazgató
és a diákbizottság

GRATULÁLUNK!

KAMUTI LÁSZLÓNAK, AZ IDEI ORSZÁGOS TÖRVÍVÓ EGYÉNI BAJNOKSÁG MEGNYERÉSÉHEZ.

KÖZGAZDÁSZ

a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem lapja
Cím: IX., Dimitrov tér 6.
Telefon: 186—850/138 m.
Szerkeszti: Bögre Katalin
Kiadja: Hírlapkiadó Vállalat
Megjelenik 2 hetenként
Készül a Szikra Lapnyomdában